

МЕТОДОЛОГИЈА

СТАТИСТИКА ВАЊСКЕ ТРГОВИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

САРАЈЕВО
2005

МЕТОДОЛОШКИ ДОКУМЕНТИ

МД
01

АГЕНЦИЈА ЗА СТАТИСТИКУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

МЕТОДОЛОГИЈА

**ЗА СТАТИСТИКУ ВАЊСКЕ ТРГОВИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Сарајево, 2005

Издаје и штампа:

, , , 26

: +387 33 22 06 26
: + 387 33 22 06 22
-mail : bhas@ bih.net.ba

Одговара:

Интернетска страница: [http// www.bhas.ba/](http://www.bhas.ba/)

Припремили:

Лекторка:

Технички уредник:

Тираж: 100

Молимо кориснике да приликом употребе података наведу извор

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	7
УВОД.....	9
СКРАЋЕНИЦЕ.....	11
1. ОСНОВНИ ЦИЉ СТАТИСТИЧКОГ ИСТРАЖИВАЊА.....	13
2. ИЗВОР ПОДАКА.....	13
3. ТРГОВИНСКИ СИСТЕМ.....	14
3.1.	14
3.2.	14
4. ОБУХВАТ ПОДАКА.....	15
4.1.	16
4.2.	19
4.3.	21
5. КОМПИЛАЦИЈА ПОДАКА ЗА СТАТИСТИКУ СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ.....	22
5.1.	22
5.2.	23
5.3.	23
5.4.	23
5.5.	24
5.5.1.	24
5.5.2.	24

6. НОМЕНКЛАТУРЕ И КЛАСИФИКАЦИЈЕ.....	24
6.1. (HS).....	25
6.2. (CN).....	25
6.3. - SMTK . 3.....	26
6.4. - ISIC . 3.....	27
6.5 (GIG).....	27
6.6. CPC.....	27
6.7.	27
7. ОБРАЧУН СТАТИСТИЧКЕ ВРИЈЕДНОСТИ УВОЗА И ИЗВОЗА.....	27
7.1.	28
8. ЦАРИНСКЕ И СТАТИСТИЧКЕ ПРОЦЕДУРЕ.....	29
9. ЈЕДИНИЦЕ МЈЕРЕЊА.....	30
9.1. (supplementary unit).....	31
10. ЗЕМЉА ПАРТНЕР.....	32
11. ДИСЕМИНАЦИЈА ПОДАТАКА.....	32
11.1.	33
11.2.	33
12. ПОВЈЕРЉИВОСТ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА.....	34
13. КОМПАРАЦИЈА ПОДАТАКА.....	34
14. ПОДАЦИ ИЗ УПРАВЕ ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАНЈЕ БИХ.....	34
Анекс.....	35

ПРЕДГОВОР

Доношењем методологије за статистику спољне трговине, створени су услови да отпочне редовно да се прати робни промет БиХ са иностранством на мјесечној основи, као и да се пореди са међународним статистикама и статистичким методологијама што је претпоставка за даљњу изградњу, односно јачање јединственог статистичког система БиХ.

Циљ ове публикације је побољшање статистичких информација о робном промету с иностранством, с обзиром да она пружа основу за стандардизацију дефиниција посматраних статистичких јединица, дефиниција посматраних варијабли и класификација из области статистике спољне трговине.

Ова публикација је намијењена првенствено статистичарима који учествују у методолошким припремама и прикупљању статистичких података ради бољег разумијевања и лакше примјене међународних стандарда у редовним статистичким истраживањима. Такође је намијењена корисницима статистичких података ради исправне анализе и интерпетације добијених резултата.

Ова активност је реализована дјелимично кроз пројекат "Техничка помоћ статистичком сектору БиХ II", подршком Европске комисије, на чему им се овом приликом захваљујемо.

Директор:

Зденко Милиновић

Скраћенице

ВАН -
БХАС -
ВРМ -
СН -
СРС -
СИФ -
ЕУ -
ЕС -
ЕУРО -
ФОВ -
ФЗС -
ГАТТ -
ГИГ -
ИСИС рев. 3 -
- 3
ИМТСКД -
:
ЈЦИ -
НС -
НАСЕ рев. 1 -
- 1
МИГ - е
ОЕСД -
СИТК рев. 3 -
- 3
СМТК рев. 3 -
- 3
СНА -
РЗС РС -
УН -
USD -
WCO -

3. ТРГОВИНСКИ СИСТЕМ

3.1. Систем опште трговине

2

улазе

све

све

IMTSCD

SNA BPM.

3.2. Систем специјалне трговине

).

(

-
-
-
-
-
- 0

on the Trading of Goods: User Guide, EC, Eurostat, November 2002).

(Statistics

4. ОБУХВАТ ПОДАТАКА

J

()
()
(),
()
()

вриједност робе

додана

4.1. Робе које се укључују у статистику спољне трговине

-Немонетарно злато:

-Неемитоване банкноте, хартије од вриједности и монете које нису у оптицају:

-Робе које се размјењују трапом (barter аранжмани):

(/).

-Трговинске трансакције владе које она обавља за свој рачун:

-Робе за војне намјене:

-Хуманитарна помоћ:

-Роба купљена од свих категорија путника укључујући раднике са пребивалиштем изван БиХ:

-Роба на консигнацији:

(),

-Робе које се користе као медији за податке или software:
CD-

(CD-)

-Робе за спољну и унутрашњу обраду:

()

().

-Трговина робама између мајке фирме (parent corporations) и њених филијала.

-Враћена роба:

-Електрична енергија, гас и вода:

-Поштанске пошиљке изнад вриједности дефинисане по закону БиХ:

-Ефекти миграција:
)

(

-Залихе роба:
Organizations)

" "

(Buffer Stock

-Роба под финансијским закупом:

facto

de

()
()

-Бродови, авиони и остала покретна опрема:

()

-Роба коју су испоручила или набавила "of shore" предузећа лоцирана на економској територији земље домаћина.

-Улов рибе и експлоатисање минерала са морског дна и спашена роба са хаварисаних страних пловила искрцана у националним лукама или роба коју су купила национална пловила са страних пловила на отвореном мору.

-Снабдијевање иностраних авиона и бродова:

/ /
() / /
, /

-Празне боце:

(
)

-Отпаци и грануле:

4.2. Робе које се искључују из статистике спољне трговине:

-Монетарно злато:

-Емитоване банкноте, хартије од вриједности и монете у оптицају:

-Привремени извоз и увоз робе без обраде:

(«Lohn»
).

-Роба у транзиту:

() ()
().

-Роба која циркулише између матичне земље и њених енклава у другим земљама:

(,)
)

(.)

(
)

-Пренос својине над нефинансијском имовином са лица резидента на лице нерезидента без преласка границе:

-Роба која се третира као дио трговине услугама.

- ;
-
, ;
CD- а
/
а .

-Улов рибе на отвореним морима националних бродова земље који је искрцан на њеној економској територији.

-Роба коју су купили и оставили унутар територије земље домаћина нерезиденти, без преласка границе.

-Роба под оперативним закупом:

() ().

-Роба која је изгубљена или уништена након што је напустила економску територију земље извозника, али прије него што је ушла на економску територију земље у коју је требала да буде увезена

()
()

-Празне боце које се враћају произвођачу на поновно пуњење

()

-Отпаци и грануле који немају реалну тржишну вриједност

4.3.Робе које се искључују из статистике спољне трговине али се одвојено евидентирају за потребе националних рачуна и платног биланса:

-Покретна опрема која је промијенила власништво док је била ангажована ван земље њеног власника:

-Улов рибе и експлоатација минерала са морског дна и спашена роба са хаварисаних националних бродова продата у иностраним лукама или роба продата са националних бродова страним бродовима на отвореном мору.

-Залихе за бродове и авионе које су купили домаћи бродови и авиони изван економске територије земље; снабдијевање иностраних бродова и авиона од домаћих бродова и авиона ван економске територије земље или залихе искрцане у иностраним лукама са домаћих бродова и авиона.

-Роба коју су купиле у земљи домаћину међународне организације за своју сопствену употребу.

-Роба привремено извезена/увезена на поправку:

-Робе које напуштају или улазе на економску територију земље илегално.

-Роба која је изгубљена или уништена након што је увозник стекао право својине на њој:

5. КОМПИЛАЦИЈА ПОДАТАКА ЗА СТАТИСТИКУ СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ

5.1. Вријеме регистрације

5.2. Статистичка територија

5.3. Царинска територија

5.4. Економска територија

SNA

Shore)

(*of*

5.5. Поријекло робе

5.5.1.

20

5.5.2.

6. НОМЕНКЛАТУРЕ И КЛАСИФИКАЦИЈЕ

- *HS*)³

(*Harmonized Commodity description and coding System*
HS,
(*Combined Nonenclature - CN*),

³ Custom Co-operation Council, The Harmonized Commodity Description and Coding System, Brussels, 1989.

(SITC рев. 3) ⁴

6.1. Хармонизовани систем (HS)

Organisation - WCO). HS (World Customs одјељке, главе, HS
21 (01-97). I-XXI) 97 (

СЕКТОР	ОДЈЕЉАК	ГЛАВА
1	I - IV	1 - 24
2	V - VII	25 - 40
3	VIII - X	41 - 49
4	XI, XII	50 - 67
5	XIII, XIV	68 - 71
6	XV	72 - 83
7	XVI	84 - 85
8	XVII	86 - 89
9	XVIII, XIX	90 - 93
10	XX, XXI	94 - 97

U HS6 CN ()
“, 1/98), 2, („ HS WCO.
“, 6/98) („

6.2. Комбинована номенклатура – CN

– CN (Combined Nomenclature – CN)
U 1991. . CN

⁴ Official Records of the Economic and Social Council, Supplement No.2, (E/1981/12), 1981.

CN

HS

6.3. Стандардна међународна трговинска класификација - SMTK рев. 3

International Trade Classification - SITC rev. 3) - SMTK . 3 (Standard

1. 1988. . SMTK 3.118 , 1.033
, 261 , 67 10 .

- SITC,
-
-
-
-

0 9:

Шифарска ознака	СЕКТОР
0	Храна и живе животиње <i>Food and live animals</i>
1	Пића и дуван <i>Beverages and tobacco</i>
2	Сирови материјали нејестиви, сем горива <i>Crude materials, inedible, except fuel</i>
3	Минерална горива, мазива и сродни производи <i>Mineral fuels, lubricants, and related materials</i>
4	Животињска и биљна уља, масти и воскови <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>
5	Хемијски производи <i>Chemical products</i>
6	Производи разврстани према материјалу <i>Manufactures classified by material</i>
7	Машине и транспортна средства <i>Machinery and transport equipment</i>
8	Разни индустријски производи <i>Miscellaneous manufactured goods</i>
9	Производи и трансакције, д.н. <i>Commodities and transactions, n.e.c.</i>

SITC-

6.4. Међународна стандардна индустријска класификација економских активности - ISIC рев. 3

ISIC . 3

1.1.2003).

1999.

- SKD

- NACE . 1.1. (

U (NACE . 1)

6.5. Главне индустријске групације према економској намјени (ГИГ)

by Intended Use-MIG) ()

(Main Industrial Groupings

- ,

- I,

-B,

-CD,

-CN,

-X,

-Y.

6.6. Централна класификација производа CPC

1.0,
HS

10

CPC (Central Product Classification),
0 4 HS6

SNA 1993.

5 9 CPC

SITC,

HS

HS

6.7. Номенклатура држава

U ISO () 3166.

7. ОБРАЧУН СТАТИСТИЧКЕ ВРИЈЕДНОСТИ ИЗВОЗА И УВОЗА

1979.

()

GATT

статистичкој вриједности

() ,
:
- CIF ,
- FOB .
(EC).
FOB (Free on Board – franko brod),
CIF (Cost, Insurance, Freight –
,),
()
)) (" " (
))
, CIF , FOB .
CIF
(SNA 1993).

FOB- ()
(SNA
1993, BPM 5).

7.1. Конверзија валуте

,
,
W

(BAM),

(USD)

(EUR)

, USD' EUR.

8. ЦАРИНСКЕ И СТАТИСТИЧКЕ ПРОЦЕДУРЕ⁵

U

U.

:

УВОЗ	
1	Редован увоз
3	Увоз након спољне обраде
5	Увоз на унутрашњу обраду (систем суспензије, тј. одгођеног плаћања)
6	Увоз на унутрашњу обраду (систем поврата дажбина)

ИЗВОЗ	
1	Редован извоз
3	Извоз на спољну обраду
5	Извоз након унутрашње обраде (систем суспензије, тј. одгођеног плаћања)
6	Извоз након унутрашње обраде (систем повратаа дажбина)

⁵

9. ЈЕДИНИЦЕ МЈЕРЕЊА

Customs Organization - WCO), (World
(HS).

Јединице мјере	Описне јединице	Начин изражавања
	(g)	
	(carat)	
	(m)	
	(m ²)	
	(m ³)	
	(l)	
	1,000 (1,000 vh)	
	(u)	
	(2u)	
	(12u)	
	(1,000 u)	

(g).
(1000 kWh).

g, U, допунска јединица
мјере.

9.1. Допунске јединице мјерења

		g.	,
		g.	
	:		
c/k	(1	= 2 x 10 ⁻⁴	g)
ce/el			
ct/l	()
g			
gi F/S			
GT			
kg C₅H₁₄ClNO			
kg H₂O₂			
kg K₂O			
kg KOH			
kg met. am.			
kg N			
kg NaOH		()
kg /net eda			
kg П₂О₅			
kg 90% sdt		90%	
kg Y			
1000 kWh	1000		
l			
1000 l	1000		
l alc.100%		(100%)	
m			
m²			
m³			
1000 m³	1000		
pa			

kd

100 kd 100

1000 kd 1000

TJ ()

10. ЗЕМЉА ПАРТНЕР

-*Mirror statistics*),

U

ISO

().

11. ДИСЕМИНАЦИЈА ПОДАТАКА

:

-
-
-
-

().

11.1. Годишњи подаци

ГОДИШЊИ ПОДАЦИ	
1.	Укупна вриједност извоза и увоза у BAM, USD и EUR
2.	Вриједност извоза и увоза по мјесецима у BAM, USD и EUR
3.	Вриједност извоза и увоза према земљи поријекла
4.	Вриједност извоза и увоза према земљи дестинације
5.	Вриједност извоза и увоза према географским и економским зонама
6.	Вриједност извоза и увоза по производима (према HS/CN номенклатури)
7.	Вриједност извоза и увоза према секторима и одсјецима SMTK (SITC) рев. 3.
8.	Индекс укупног извоза и увоза
9.	Вриједност извоза и увоза по производима према HS и земљама намјене и поријекла

()

11.2. Мјесечни подаци

МЈЕСЕЧНИ ПОДАЦИ	
1.	Укупна вриједност извоза и увоза у BAM, USD и EUR
2.	Вриједност извоза и увоза по мјесецима у BAM, USD и EUR
3.	Вриједност извоза и увоза према земљи поријекла
4.	Вриједност извоза и увоза према земљи дестинације
5.	Вриједност извоза и увоза према географским и економским зонама
6.	Вриједност извоза и увоза по производима (према HS/CN номенклатури)
7.	Вриједност извоза и увоза према секторима и одсјецима SMTK (SITC) рев. 3
8.	Вриједност извоза и увоза према секторима и одсјецима SMTK (SITC) рев. 3 према географским и економским зонама
9.	Вриједност извоза и увоза по главним индустријским групацијама по економској намјени (ГИГ)
10.	Вриједност извоза и увоза према статистичким процедурама
11.	Индекс укупног извоза и увоза

20.

() ,

()

/) (HS/CN
 , OECD
 . A
 web site: www.bhas.ba

12. ПОВЈЕРЉИВОСТ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА

34/02), , . 23 26 („ “

25

13. КОМПАРАЦИЈА ПОДАТАКА

14. ПОДАЦИ ИЗ УРАВЕ ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИБАНЈЕ БиХ

()

ASYCUDA

1. SAD_ GEN
2. SAD_ ITM
3. SAD_ITM_ WEX (*valuation export*)
4. SAD_ ITM_ WIM (*valuation import*)

АНЕКС

:

Ток	Статистичка процедура	Царинска процедура
EX	1	1000, 1040, 1093, 2200, 3191, 9500, 9502, 9551, 9600,9651
EX	3	2100, 2102, 2147, 2151
EX	5	3151, 3156
EX	6	3102, 3147
EX	0	2153, 2156, 2178, 2300, 3153,9571, 9578,9602, 9671,9678
IM	1	4000, 4053,4056,4071, 4078, 4200, 4253,4256,4271, 4278, 6110, 6122, 6310, 9100, 9121, 9153, 9156, 9171, 9178
IM	3	6121, 6171, 6178, 6321, 6371, 6378
IM	5	5100, 5121, 5153, 5171, 5178, 5600
IM	6	0200, 0221, 0256, 0271, 0278, 4700
IM	0	0291, 4051,4091,4251,4291,5147,5156, 5191,5300, 6123, 6323, 9300